

Til: Universitetet i Bergen, Det samfunnsvitenskapelige fakultetet
Frå: Elisabeth Bakke

Dato: 26. januar 2018

Programsensorrappport, Europastudium (BASV-EUR) 2018

Rapporten er basert på tilsendt dokumentasjon og to møte i Bergen 3. november 2017: eitt med programleiar Michaël Tatham, tidlegare programleiar Christhard Hoffmann og undervisningsleiar Leiv Marsteintredet (studiekonsulent Stine Soltvedt Jakobsen var med på delar av møtet), og eitt med tre av studentane på programmet. To av dei var førsteårsstudentar; den tredje var tatt opp i 2016. Alle tre har vald eller vil velja fordjuping i samanliknande politikk.

Bestillinga gjekk ut på å vurdere «både programstrukturen og de ulike kursene som tilbys med fokus på forbettringspotensiale», samt gje ei generell vurdering av «programstruktur, kurstilbud, studenttilfredshet, vurderingsmetoder og praksistilbudet vårt i Brussel og Norge».

Som underlagsmateriale har eg fått tilsendt informasjon om programmet, inkludert studentstatistikk (opptakstal, søkjartal, val av spesialisering, gjennomføringstal) og oversikt over innhald og oppbygging av programmet. Eg har fått opplyst at det ikkje er gjort evalueringar av nokon av dei aktuelle EUR- eller SAMPOL-kursa sidan førre evalueringsrapport. Derimot har eg fått tilsendt ei evaluering av praksisemnet SAMPOL 290. I etterkant av møtet fekk eg også tilsendt kursplanar/forelesingsplanar for emna EUR101, EUR103, EUR105 og SAMPOL103, og ny kursplan for EUR105.

Generelt om programmet

Bachelorprogrammet i Europastudium er administrert av Institutt for samanliknande politikk (Sampol) frå og med 2012-opptaket, og er i dag eit samarbeid mellom Sampol og Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap.

Storleiken på kulla varierer ein god del, trass i at talet på studieplassar på programmet har vore det same (30 plassar). Ifølgje dei tala eg har fått tilsendt frå Tom Gundersen, var det tatt opp totalt 26 i 2013, 33 i 2014, 39 i 2015, 16 i 2016 og 31 i 2017. Dette stemmer ikkje heilt overeins med tala frå samordna opptak som eg også har fått tilsendt (sjå tabell 1), men hovudinntrykket er det same. Det ser ut til at «dippen» i 2016 skuldast ein kombinasjon av få primærsøkjarar og utilstrekkeleg overbooking.

Tabell 1: Opptak til lavere grads studier høsten 2015-17 (Samordna opptak)

Program	Studieplasser	Primørsøkere	Tilbud	Møtt
Bachelorprogram i europastudier, 2015	30	36	66	42
Bachelorprogram i europastudier, 2016	30	21	36	22
Bachelorprogram i europastudier, 2017	30	28	46	28

Kjelde: tilsendt tabell.

Det ser dessutan ut til å vera eit betydeleg fråfall i løpet av det første året: da studentane skulle velja fordjuping (etter to semester) var det 17 att i 2013-kullet, 18 i 2014-kullet, 25 i 2015-kullet og 10 i 2016-kullet. Talet på studentar som fullfører varierer mellom 3 i året (2013) og 10 i året (2014 og 2017). Det inneber at mellom ein tredjedel og ein fjerdedel fullfører.

Eg uttrykte i den førre rapporten uro for rekrutteringsgrunnlaget (det var 20 primørsøkjalar på 30 studieplassar i 2013), og sjølv om dette ser ut til å ha betra seg noko, særleg i 2015, er talet på primørsøkjalar framleis relativt lågt og poenggrensene heller ikkje imponerende (39,8 på ordinær kvote og 38,4 for førstegongsvitnemål hausten 2017, ifølgje ein e-post frå Stine Soltvedt Jakobsen). Til samanlikning var poenggrensene på bachelorprogrammet til Sampol 40,7 og 42,1, og på statsvitenskap i Oslo 53,1/48,3. Det skal leggjast til at poenggrensene var enda lågare på Europastudium i Trondheim (36,8/36,4).

Tala for studiepoengproduksjon per student er ikkje brote ned på studieprogram, og eg veit derfor ikkje korleis europastudentane ligg an samanlikna med andre studentar.

Programstruktur

Studiestrukturen er felles for alle i første og andre semester. I første semester tar studentane Exphil, SAMPOL 103 (Faglege tilnæringsmåtar og ideologiar i studiet av politikk) og EUR101 (Innføring i europeisk historie og politikk); i andre semester tar dei EUR103 (Europa etter 1945) og EUR105 (European Union Institutions and Politics).

Etter det første året vel studentane spesialisering i samanliknande politikk eller historie. Både før og etter omlegginga av programmet har det store fleirtalet vald samanliknande politikk. Sidan Sampol overtok ansvaret i 2012, er det totalt 9 av 89 som har vald fordjuping i historie, dvs. litt over 10 prosent. I 2016-kullet var det berre ein.

Dei som vel historie, tar to 15-poengsemne i eldre historie i tredje semester og to 15-poengsemne i nyare historie i fjerde semester. Tema for desse kursa varierer. Teori og metode (HIS203) er plassert i sjette semester, saman med bacheloroppgåva (HIS250), og begge gir 15 studiepoeng.

Dei som vel samanliknande politikk tar derimot metode (MET102) i tredje semester, saman med SAMPOL 115 (Democracy and Democratization) – begge gir 15 studiepoeng. I fjerde semester tar dei tre 10-poengsemne: SAMPOL 105 (Stats- og nasjonsbygging), SAMPOL 106 (Politiske institusjoner i etablerte demokrati) og SAMPOL 107 (Politisk mobilisering). Også her er bacheloroppgåva (SAMPOL 260) plassert i sjette semester, saman med to valfrie emne på 200-nivå. Alle tre er 10-poengsemne.

I praksis er dette to heilt åtskilde løp etter andre semester. Det einaste fellestrekket er at begge spesialiseringane legg opp til at femte semester skal brukast til utveksling/frie studiepoeng. Dei som vil ta eit praksisemne som ein del av graden, gjer det her.

Som eg også skreiv i førre rapport, oppfattar eg omlegginga av programmet som vellykka. Profilen er tydeleg, dei obligatoriske fellesemna i første og andre semester ser ut til å utfylle kvarandre godt tematisk, og dei gir ein naturleg progresjon frå første til andre semester. Dei to spesialiseringane ser også ut til å henge godt saman, og særleg ser spesialiseringa innafor samanliknande politikk ut til å gje ei tett og god samling om viktige tema i europeisk politikk.

Når det gjeld programstrukturen etter andre semester, meiner eg likevel det er rom for forbetringar. Studentrepresentantane trekte fram rekkefølgja på dei obligatoriske emna innafor fordjupinga i samanliknande politikk, nærmare bestemt at SAMPOL 115 kjem før SAMPOL 105, 106 og 107. Dei viste til at Sampol-studentane (dei som tar den disiplinære bachelorgraden) tar desse emna i motsett rekkefølgje, og meinte at dette var ein fordel fordi SAMPOL 115 byggjer på dei tre andre. Studentane tok opp det same førre gongen (sjå 2014-rapporten). Eg veit at det kan vera vanskeleg å få kabalen til å gå opp på eit tverrfagleg program, men det er verdt å vurdere om noko kan gjerast.

Sjølv har eg merka meg to ting: for det første at metoden er plassert i ulike semester innafor dei to studieløpa, og for det andre at bacheloroppgåva på Sampol utgjer 5 studiepoeng mindre enn på historie. Eg har fått opplyst at dette heng saman med korleis dei disiplinære studieløpa er strukturert. Det er kanskje ikkje så farleg at programstrukturen er forskjellig, men dersom dette skal vera *ein* grad, er det vel ikkje urimeleg at bacheloroppgåva gir like mange studiepoeng på tvers av fordjupingsval.

Det er dessutan mitt klare inntrykk, basert på samtalanane både med programleiing og studentar, at todelinga etter andre semester går ut over samhaldet mellom europastudentane utover i studiet. Studentane seier sjølv at dei er ein godt samansveisa gjeng det første året, men etter det er det lett for at europastudentane – og særleg dei som vel historie – «drukner» i det større miljøet på Sampol og historie.

Ein måte å samle studentane på mot slutten av studieløpet, kunne vera å ha eit felles bacheloroppgåvekurs på tvers av fordjuping, der studentane legg fram utkast til oppgåva og opponerer på utkasta til kvarandre. Denne modellen hadde vi gode erfaringar med i Oslo – før programmet vart lagt ned. Studentane tykte dette var ein god idé.

Kurstilbod med vekt på obligatoriske fellesemne

Når det gjeld vurdering av kurstilbodet med tanke på forbedringar, har eg i samråd med programleinga vald å fokusere på dei obligatoriske fellesemna i første og andre semester: SAMPOL 103 (Faglege tilnæringsmåtar og ideologiar i studiet av politikk), EUR101 (Innføring i europeisk historie og politikk), EUR103 (Europa etter 1945) og EUR105 (European Union Institutions and Politics).

a) EUR 101 Innføring i europeisk historie og politikk

Dette er eit innføringsemne med programleiar Michaël R. Tatham som emneansvarleg. Forelesingsrekke på 12 forelesingar er delt mellom Christhard Hoffmann, Håkon Haugland, Jan Erik Grindheim og Georg Picot.

Forelesingar og seminar: Her er tilbakemeldinga frå studentane at forelesingane er spennande, men gir mykje informasjon på kort tid. Studentane er veldig begeistra for seminara: desse er til stor hjelp for å forstå stoffet og burde kanskje derfor vera obligatoriske, meinte studentane. Etter å ha studert lista over tema for forelesingane og spørsmåla som vart diskutert i seminara, kan eg godt forstå begge synspunkt. Spørsmåla til diskusjon i seminargruppene er faktisk veldig gode, og det er derfor ikkje overraskande at læringsutbyttet er stort.

Pensum består av tre bøker: Claes & Førland (2010). *EU. Mellomstatlig samarbeid og politisk system*, Dinan (2014). *Origins and Evolution of the EU*, og Wilson & van der Duissen (1995). *The History of the Idea of Europe*.

I tillegg kjem eit såkalla elektronisk kompendium som består av 14 bidrag i tillegg til Wilson & van der Duissen (dobbelteført på litteraturlista), og 13 online-artiklar.

Boka til Claes og Førland (2010) er i seg sjølv utmerka, men tar til å bli utdatert. Det har skjedd ein del i EU sidan 2010, for å seia det forsiktig. Eg har likevel sympati for ideen om å bruke eit norsk læreverk der dette finst. Det kom ei bok på norsk i 2016, skriva av tre ARENA-forskarar (Olsen, Rosén og Trondal: *Hvordan virker EU?*, Universitetsforlaget, Oslo), som kanskje kan vera eit alternativ. Denne tar også opp forholdet mellom Noreg og EU. Eg har ikkje lese boka, så det må emneansvarleg gjera sjølv.

Boka til Dinan (2014) er ein klassikar, og har kome i fleire utgåver. Studentane melder at dei likte både Claes & Førland og Dinan godt. Derimot fann dei Wilson & van der Duissen (1995) tung å lesa. Det overraskar meg ikkje. Europastudentane i Oslo hadde same innvending mot denne boka, som var pensum på eit liknande innføringskurs. Eg er litt usikker på om det finst gode alternativ som dekkjer same tematikk. Det er mogleg at meir av Østergårds bok (1998) kan brukast.

Når det gjeld det elektroniske kompendiet og online-artiklane, er hovudproblemet at det rett og slett er for mange av dei. Det kan dessutan verke som ein har prøvd å dekke litt for mange tema på ein gong. Her vil det vera ein fordel å konsentrere seg om færre tema, og kanskje også færre bidrag. Studentane tykte det var irriterande at det er så mange av desse småartiklane. Det gjer det lett å gløyme dei, samtidig som dei ikkje alltid gir så mykje ekstra. Artiklar som viser døme på hendingar verkar litt mot si hensikt fordi dei er vanskelege å plassere i forhold til resten av pensum, og det viser seg at ein kan gjera det bra på eksamen utan å ha lese dei – stadig ifølgje studentane.

Her tilrår eg ein grundig pensumrevisjon.

b) EUR 103 Europa after 1945: Resources, Demography, Economy

Dette er eit innføringsemne der hovudvekta ligg på «den demografiske og økonomiske utviklinga i Europa i etterkrigstida». Eg har fått tilsendt ein studieplan for V-2017, der Christhard Hoffmann står oppført som emneansvarleg, og forelesingane er delt mellom Schröter, Seim, Solli, Sævold, Hoffmann og Haavet. For vårsemesteret 2018 er berre Schröter oppført på forelesingsoversikta på nett. Han var også emneansvarleg V-2015, og har svart (veldig kort og ufullstendig) på ein emnerapport som eg har fått tilsendt. I 2015 underviste Schöter, Hoffmann, Seim og Solli på emnet. Emnet går på engelsk.

Pensum består av tre bøker: Berent (2016). *An Economic History of Twentieth-Century Europe* (kap. 4-6); Eichengreen (2008). *The European economy since 1945: coordinated capitalism and beyond*; og Livi-Bacci (2000). *The population of Europe. A history*. I tillegg kjem eit digital kompendium med 20 bidrag og to bidrag frå internett. Eg kjenner ikkje til denne litteraturen, og kan derfor ikkje kommentere enkeltbidrag, men også på dette emnet ser det ut til å vera mange bidrag om (litt for mange) ulike tema.

Hoffmann (emneansvarleg V-2017) meinte at heile kurset bør endrast. Det heng dårleg saman, pensum er fragmentert, og det er inga seminarundervisning. Studentane gav uttrykk for noko av det same. Dei opplever emnet som rotete. Dei ulike delane er ok i seg sjølv, men det er vanskeleg å sjå samanhengen mellom dei tema som blir behandla og forstå kva ein skal trekke ut av det. Studentane ønskte seg dessutan seminarundervisning, og gjerne fleire forelesingar. Dei meinte at meir undervisning er gunstig for å få studentane til å koma seg på universitetet. Dei var dessutan misnøgde med at fleire av dei norske forelesarane snakkar veldig dårleg engelsk.

Det er vanskeleg å danne seg ein fullstendig inntrykk av eit emne berre ved å lesa emnebeskriving, forelesingsoversikt og pensumoversikt, men basert på det eg har lese, må eg seia meg samd med Hoffmann og studentane. Det er rett og slett litt uklart kva som er formålet med emnet. Tematikken sprikar. Kurset bør omarbeidast med tanke på

konsentrasjon om færre tema som heng betre saman. Sidan EU er ein såpass viktig del av studiet, kan det vera ein idé å fokusere tydelegare på europeisk økonomisk historie. Regionale forskjellar og migrasjonsstraumar er også interessante tema i ein europeisk samanheng. I den grad geografi skal vera ein del av emnet, ville eg lagt meir vekt på økonomisk geografi og politisk geografi, og mindre på befolkningsgeografi, dvs. heilt konkret kutte stoffet som kjem inn under forelesing 2-4 (i planen for V-2017).

Emnebeskrivinga er dessutan litt knapp og kunne trenge ei overhaling.

c) EUR105 European Union Institutions and Politics

Dette emnet har fått status som «Jean Monnet Academic Module» for ein treårsperiode, og er dermed delvis EU-finansiert. Emnet handlar om utviklinga av europeisk integrasjon med hovudvekt på institusjonar, veksten i politikkområde og konflikthar knytt til utvidingane av EU. Ei rekkje teoriar blir brukt som inntak til å forstå europeisk integrasjon. Michaël R. Tatham er emneansvarleg. Forelesarar er Tatham sjølv og Georg Picot. Praktiskarar frå EU (inkludert kommisjonen) skal gjesteforelesa. Det er dessutan innført seminarundervisning på emnet V-2018, der frammøtekravet er minst 75 prosent. Det er obligatorisk å produsere ein digital poster, ein podcast (audio) eller ein video som skal leggjast ut på internett. Denne skal leggjast fram i seminaret.

Pensum består av to hovudbøker: Hix & Høyland (2011) *The Political System of the European Union*, og Nugent (2017). *The Government and Politics of the European Union*. I tillegg kjem 22 kapittel og artiklar – det meste tilgjengeleg på nett. Andre del av emnet (som gjeld teori) er berre dekt i artiklar.

Kurset er tydeleg todelt, med ein del som handlar om europeisk integrasjon og ein del to som tar for seg teoriar som kan brukast til å forklare integrasjon – eller tilbakeslag. Kurset heng likevel godt saman, og innføring av av poster/podcast som kvalifiseringsoppgåve er spennande. Å bruke praktiskarar som gjesteforelesarar er ein utmerka idé. Opplegget for emnet er i det heile ambisiøst – kanskje for ambisiøst, gitt at det er eit emne på 100-nivå. Dette gjeld særleg pensum. Nugent er etter det eg kjenner til grei å følgje, men boka til Hix og Høyland vurderte eg for eit tilsvarande emne ved UiO, og oppfatta den da som for vanskeleg på innføringsnivå. Så mykje som skjer i EU for tida, tar ei bok frå 2011 uansett til å bli utdatert. Sjølv bruker eg John McCormick (2015). *European Union Politics* (Palgrave). Den er relativt lettles, men ikkje ideell. Vi har tidlegare brukt ei bok redigert av Michelle Cini: *European Union Politics* (Oxford). Denne kom i ny utgåve i januar 2016. Det finst ei rekkje andre lærebøker om EU på marknaden. Eg ville nok også ha vurdert å byte ut nokre av originalbidraga i teoribiten med ei lærebok. Fordelen med eit artikkelbasert pensum er at det er lettare å halde oppdatert, men det blir meir for studentane å halde styr på, så dette er ei avveging.

Studentane oppfattar teoridelen som det tyngste her, og meiner det hadde vore fordelaktig med eit seminar der ein kunne gå gjennom teoriane. Det blir spennande å sjå korleis seminar med hovudvekt på digital produksjon vil fungere.

d) SAMPOL 103 Faglege tilnærmingar og ideologiar i studiet av politikk.

Emnet gir ei innføring i a) politiske ideologiar og b) samfunnsvitskapelege tilnærmingsmåtar. Emneansvarleg er Olav Elgvin, som også har alle forelesingane. Studentane må levere ei kvalifiseringsoppgåve på maks. 1500 ord.

Pensum er Balsvik og Solli (2011). *Introduksjon til samfunnsvitenskapene 2*, som også er i bruk på SV-Exfac i Oslo; Ball et al (2017). *Political Ideologies and the Democratic Ideal*; originaltekstar av Marx og Mill; og to kapittel i Moses & Knutsen (2012). *Ways of Knowing: Competing Methodologies in Social and Political Research*.

Studentane gav uttrykk for at dette er eit veldig bra fag. Av pensumbidraga trekte dei særleg fram Ball et al, og dei tykte Elgvin er ein god forelesar. Han driv tavlundervisning – alle noterer og dei fleste møter fram. Dei tykte kvalifiseringsoppgåva var nyttig og det same gjeld opplæringa i akademisk skriving på seminaret.

Eg har eigentleg ingen merknader til dette emnet. Det ser ut til å fungere godt.

Når det gjeld kurstilbodet generelt, har eg merka meg at det er relativt få reine EUR-emne, og ingen på 200-nivå, og forholdet mellom Noreg og EU er ikkje dekt. Problemet er at programmet allereie er ganske fullt. Det er neppe mogleg å innføre eit nytt obligatorisk fellesemne utan at det går på kostnad av frie emne. Om studentane skal kunne dra på utveksling, kan ikkje frie emne utgjera mindre enn 30 studiepoeng. Ei løysing kan vera å opprette eit 10-poengsemne på 200-nivå og gjera det obligatorisk for dei som vel fordjuping i samanliknande politikk (som jo er dei fleste). Så lenge historie opererer med 15-poengsemne og bacheloroppgåva utgjer 15 studiepoeng, ser eg ikkje heilt korleis det er mogleg å få det til der.

Vurderingsmetodar

Etter det eg kan sjå, har SAMPOL 103 kvalifiseringsoppgåve i kombinasjon med 3 dagars heimeeksamen (maks. 3000 ord), EUR 101 og EUR103 har skuleeksamen på 4 og 6 timar, og EUR 105 har digitalt prosjekt som kvalifiseringsoppgåve i kombinasjon med 4 dagars heimeeksamen (maks. 4000 ord). Dei obligatoriske fellesemna gir dermed bra variasjon når det gjeld vurderingsformer. Heilskapen vil sjølvsagt vera avhengig av fordjupingsval og val av emne innafor fordjupinga igjen, men det er så vidt eg kan sjå god balanse mellom vurderingsformer på begge spesialiseringar.

Praksisemne i Noreg og Brussel

Som ein del av bachelorprogrammet i Europastudium kan studentane ta eit praksisemne på 20 eller 30 studiepoeng. Studentane har arbeidslivspraksis i 16 veker i samarbeidande bedrifter og skriv til slutt ein rapport som blir vurdert til godkjent/ikkje godkjent. Praksisbedrifta bestemmer temaet for rapporten etter eigne ønske og behov. Dei som har praksisplass i Bergensområdet, arbeider 50 prosent, får ei uttelling på 20 studiepoeng, og tar eit 10-poengsemne ved sidan av (kurskode SAMPOL 290). Studentar som har praksisplass i Oslo eller Brussel arbeider 100 prosent og får til gjengjeld 30 studiepoeng (kurskode SAMPOL 291). For å kunne ta eit praksisemne må europastudentane ha eit C-snitt, og må ha fullført EUR 101, EUR 103, EUR 105 og MET102, dvs. at dei tidlegast kan ta praksisemnet i fjerde semester.

Både den tilsendte studentevalueringa av SAMPOL290 og erfaringane til tidlegare praksisstudentar (ligg ute på UiBs nettsider) tydar på at ordninga med praksisplassar i bedrift er populær og vellykka. Nå er ikkje intervju med utvalde praksisstudentar nødvendigvis særleg representative, men dei som er intervjuet, er (ikkje overraskande) veldig positive. Av dei som svarte på evalueringa av SAMPOL 290, var 11 av 13 svært fornøgde og 2 fornøgde med praksisemnet, og berre ein var misfornøgd med praksisbedrifta. Litt over halvparten tykte det var mykje arbeid, og fire av 13 var mellomfornøgde med vegleiing og oppfølging. Det siste er ikkje så rart, gitt at fire hadde møte med mentor i bedrift under ein gong i månaden (dette skal eigentleg skje minst ein gong i veka). Derimot var eit stort fleirtal svært fornøgd med oppfølginga frå instituttet, og heile 10 av 13 rapporterte at dei hadde svært stort læringsutbytte. Det var berre ein som ikkje ville råde andre til å ta eit praksisemne (svar: veit ikkje).

Informasjonen på UiBs nettsider er også god, sjølv om ein må klikke på fleire lenker for å få fullstendig informasjon. Eg har ikkje greidd å finne retningslinjer for praksisrapporten, ut over at praksisbedrifta utarbeider tema. Skal studenten f.eks. beskrive arbeidsoppgåvene og/eller reflektere over desse, eller er det fritt fram? Det står ingenting om omfang, innhald, når rapporten skal leverast, eller kven som godkjenner den. Kva er kriteria for å godkjenne rapporten? Det er mogleg dette blir kommunisert til studentane på anna vis, men i så fall bør det kanskje også stå på nettsidene.

Kor nøgde er studentane?

Møtet med dei tre studentane gav eit positivt inntrykk av studentmiljøet ved programmet. Fagutvalet gjer ein god jobb, men alle deltar ikkje nødvendigvis i alt. Det var da eg snakka med dei mest første- og andreårsstudentar som dukka opp på dei ulike arrangementa, også fordi mange av tredjeårsstudentane var på utveksling i haustsemesteret. Førsteårsstudentane er ein samansveisa gjeng, medan andreårsstudentane nå er ein del av Sampoljengen.

Blant aktivitetane nemnte studentane quiz ein gong i månaden, hyttetur, julebord, eksamenshjelp (andreårsstudentane hjelpte førsteårsstudentane), og studietur for alle tre kull. Det er fagutvalet som organiserer, men tredjeårsstudentane hjelpte til med program. Bortsett frå ein kar i 60-åra som ikkje er med på så mykje av det sosiale, er alle med. Studentane seier det sosiale miljøet på programmet er godt.

Som sist stilte eg spørsmål om korleis dei studentane eg snakka med hadde høyrte om Europastudium og dermed søkt. I 2013 svarte alle at dei hadde fått informasjon om studiet via vennar/bekjente/ei søster. Denne gongen svarte alle tre at dei hadde gått via samordna opptak, og det er betryggande. Den eine hadde sett gjennom tilbod på UiO, UiB og NTNU, den andre vurderte også Europastudium ved NTNU, medan den tredje berre såg på UIB, fordi han ikkje ville flytte frå Bergen. To av dei hadde ikkje Europastudium som førsteval, men alle tre er godt nøgd med studiet.

Kor nøgde resten av studentane på Europastudium er med programmet generelt og det faglege innhaldet i dei ulike emna, har eg ikkje grunnlag for å seia noko meir presist om, da det ikkje har vore gjort studentevalueringar.

Blindern, 26.1.2018 ,

Elisabeth Bakke